

DOI : 10.33274/2079-4835-2024-29-2-29-41

УДК [37.091.33-028.17:81'243]:82-14-029:811.112.2(045)

**Рибалка Н. В.,
старший викладач**

Донецький національний університет економіки і торгівлі
імені Михайла Туган-Барановського, Кривий Ріг, Україна,

e-mail: rybalka_n@donnuet.edu.ua

ORCID: 0000-0003-3804-6875

e-mail: parkhomenko@donnuet.edu.ua

**Пархоменко С. В.,
здобувачка ВО**

**Бухинік О. В.,
здобувачка ВО**

e-mail: bukhynik@donnuet.edu.ua

**Чемодурова Є. С.,
здобувачка ВО**

e-mail: chemodurova@donnuet.edu.ua

АУДИОЛІНГВАЛЬНИЙ МЕТОД ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ НА ПРИКЛАДІ НІМЕЦЬКИХ ПІСЕНЬ

UDC [37.091.33-028.17:81'243]:82-14-029:811.112.2(045)

**Rybalka N. V.,
Senior lecturer**

Mykhailo Tuhan-Baranovskyi Donetsk National University of
Economics and Trade, Kryvyi Rih, Ukraine,

e-mail: rybalka_n@donnuet.edu.ua

ORCID: 0000-0003-3804-6875

e-mail: parkhomenko@donnuet.edu.ua

**Parkhomenko S. V.,
Student**

**Bukhynik O. V.,
Student**

e-mail: bukhynik@donnuet.edu.ua

**Chemodurova Ye. S.,
Student**

e-mail: chemodurova@donnuet.edu.ua

AUDIOLINGUAL METHOD OF LEARNING A FOREIGN LANGUAGE ON THE EXAMPLE OF GERMAN SONGS

***Мета** – з'ясувати, як музика впливає на людські емоції та пам'ять у поєднанні з вивченням іноземних мов; виявити переваги та недоліки використання пісень в освітньому процесі; розглянути можливі способи використання методики вивчення німецької мови під час прослуховування пісень та запропонувати алгоритм роботи з пісенним матеріалом і приклади завдань для закріплення набутих знань.*

***Методи.** Основні наукові результати отримані за допомогою використання таких методів дослідження, як теоретичний та порівняльний аналіз психолого-педагогічної літератури, узагальнення передового досвіду та спостереження.*

***Результати.** Музика має унікальну здатність впливати на наші емоції та пам'ять, адже вона знижує стрес і напругу, перетворює навчання на цікаву активність, роблячи його більш інтерактивним. Такий підхід формує позитивний емоційний зв'язок із мовою, що підвищує мотивацію до подальшого навчання.*

Вивчення іноземної мови за допомогою музики пропонує численні переваги, які роблять цей процес не лише ефективним, а й приємним. Серед них: розвиток слухового сприйняття

та відпрацювання навичок правильної вимови та інтонації; емоційний зв'язок із матеріалом у поєднанні з неоднократним повторенням, що допомагає легше і швидше запам'ятовувати нові слова, вирази та граматичні конструкції; розширення словникового запасу.

Попри всі переваги, прослуховування музики, як метод вивчення іноземної мови, має і низку труднощів та недоліків, а саме: використання неформальної й розмовної форм мови; наявність культурних контекстів, сленгу або історичних відомостей; обмежена лексика; складність розуміння через вокалізацію та скорочення слів і речень; зміна вимови слів; інтонація, темп виконання й акцент співака.

Впровадження пісень у структуру навчального процесу дозволяє поєднувати усвідомлений та неусвідомлений процес засвоєння мови, використовуючи таким чином інтегрований тип навчання. Автори пропонують алгоритм роботи з пісенним матеріалом при вивченні німецької мови та приклади завдань на розвиток даних навичок.

Ключові слова: аудіолінгвальний метод, іноземна мова, музика, навчання, німецькі пісні

Постановка проблеми. У сучасному суспільстві викладачі іноземних мов, студенти, представники різних професій та просто зацікавлені споживачі – всі знаходяться у постійному пошуку найефективніших способів вивчення нової мови. За час розвитку міжмовних комунікацій вчені винайшли граматико-перекладний, когнітивний, аудіовізуальний, свідомо-практичний, комунікативний, трансформаційний та аудіолінгвальний методи вивчення іноземної мови.

Саме останній метод, тобто аудіолінгвальний, має давнє коріння та усталено використовується в освітньому процесі, однак його потенціал у сучасний час розвитку музичного мистецтва досить недооцінений. Важливою деталлю є те, що такий метод є важливою частиною занурення в мовне середовище, а музика – це невід'ємний компонент будь-якої культури. Також, вивчення мови за допомогою пісень є частиною інтерактивних методик, які значно підвищують мотивацію студентів. Завдяки музиці можна визначити соціальні теми, образи різних епох, а також оцінити поетичну майстерність, діалекти та історичний контекст. Пісні допомагають покращити навички слухового сприйняття, вимови, інтонації та ритму мовлення, що є основою для формування діалогу з іноземцями. Тексти пісень часто містять як повсякденні фрази, так і літературні вирази, що робить їх корисними для розширення словникового запасу.

У сучасному світі доступність музики через стрімінгові сервіси та соціальні мережі забезпечує зручність та всеосяжність такого методу навчання, а популярність таких платформ, як “Spotify” та “YouTube”, заохочує учнів до вивчення мови. Крім того, емоційний зв'язок, який викликає музика, робить процес навчання більш вражаючим і незабутнім, оскільки пісні здатні викликати емоції та асоціації, що допомагає закріпити нові знання та розвинути уяву. Враховуючи ці фактори, дана тема є актуальною як для молоді, яка шукає нові методи навчання, так і для викладачів, що прагнуть урізноманітнити освітній процес.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Дослідженнями теми аудіолінгвального методу вивчення іноземних мов займалися А. Димент, А. Сабітова, І. Скіцько (іноземні мови); В. Лобанова, Д. Волоха, О. Черпак (англійська мова); Ю. Жлуктенко (романські мови); Ф. де Соссюр, А. Мейє (основоположники сучасної лінгвістики). Вплив музики на розумові здібності та переваги “Альфа-стану” у навчанні досліджували М. Еріксон та Г. Лозанов (на прикладі використання повільної барокової музики). О. Семененко уклала збірник віршів та пісень для навчання на уроках німецької мови. О. Вишневський та С. Ніколаєва об'єднали всі існуючі методики вивчення іноземних мов.

На основі опрацьованих статей різних науковців можна зробити висновок, що більша увага приділяється вивченню саме англійської мови за допомогою прослуховування пісень, а наукові праці, які стосуються вивчення конкретно німецької мови, на даний момент практично відсутні. Відповідно, дана область не є достатньо вивченою науковцями і потребує розвитку.

Мета статті – з'ясувати, як музика впливає на людські емоції та пам'ять у поєднанні з вивченням іноземних мов; виявити переваги та недоліки використання пісень в освітньому процесі; розглянути можливі способи використання методики вивчення німецької мови під час прослуховування пісень та запропонувати алгоритм роботи з пісенним матеріалом і приклади завдань для закріплення набутих знань.

Виклад основного матеріалу дослідження. Вивчення іноземної мови може бути не лише корисним, але й цікавим процесом, якщо поєднати його з улюбленими заняттями. Прикладом може послугувати прослуховування пісень. Так чи інакше, цей процес слідує за нами по п'ятах майже кожен день. Рекламні відеоролики, радіо у транспортних засобах та магазинах, концерти. Все своє життя ми проводимо у світі музики.

Різноманітність людських емоцій і культур відображено в музичних жанрах сучасного світу. Серед найпопулярніших жанрів можна виділити поп, рок, хіп-хоп, електронну музику, джаз та класичну музику. Поп-музика залишається одним із найпоширеніших жанрів завдяки своїй мелодійності та простоті, яка легко сприймається широкою аудиторією. Рок-музика продовжує розвиватися, охоплюючи піджанри, такі як, метал та інді-рок, що привертають увагу слухачів своєю енергією та драйвом. Хіп-хоп виділяється своїм ритмом та глибокими текстами, які часто звертаються до соціальних і культурних тем. Електронна музика, яка включає жанри від техно до хаусу, пропонує нові звукові експерименти та злиття різних стилів. Джаз та класика залишаються невід'ємною частиною музичної спадщини, натхненням для сучасних композиторів та виконавців, зберігаючи водночас традиції та відкриваючи нові горизонти. Кожен жанр має свою неповторну атмосферу та підходить для різних настроїв і ситуацій, що робить музику універсальною мовою людства.

Музика має унікальну здатність впливати на наші емоції та пам'ять. Прослуховування пісень у поєднанні з вивченням мови створює емоційний зв'язок із матеріалом, що допомагає легше запам'ятовувати нові слова та вирази. Дослідники вважають, що компоненти музики, такі як ритм, мелодія, наголос та звук активізують різні частини мозку, відповідальні за процес запам'ятовування [11]. Таким чином, введені за допомогою пісень, слова та фрази, легше обробляються та зберігаються в нашій пам'яті набагато довше.

Більшість людей, навіть не здогадуються, що під час прослуховування музики з частотою 60 – 64 ударів маятника метронома за хвилину, можна увійти до "Альфа-стану" – ідеального для навчання та запам'ятовування. В ході досліджень було виявлено, що інформація для навчання під впливом таких мелодій сприймається та засвоюється набагато ефективніше. Це відкриття стало основою нової методики навчання: інформація (фраза іноземною мовою) подавалася з інтервалом у 4 секунди на фоні музики з темпом 60 ударів на хвилину. Перші результати показали, що студенти засвоювали від 60 до 500 іноземних слів на день [5].

Вивчення іноземної мови за допомогою музики пропонує численні переваги, які роблять цей процес не лише ефективним, а й приємним. Однією з головних переваг є покращення слухового сприйняття. Музика допомагає тренувати вміння чути мову у природному ритмі, з інтонаціями та акцентами, що особливо корисно для звикання до швидкого розмовного темпоритму. Регулярне слухання пісень мовою, яку ви вивчаєте, покращує здатність розпізнавати звучання нових слів і фраз, навіть якщо спочатку вони здаються складними для розуміння [6].

Повторення ключових фраз та ритм пісень полегшують запам'ятовування нових слів, фразеологізмів та граматичних конструкцій. Мелодія створює асоціативний зв'язок між текстом і музикою, що сприяє легкому запам'ятовуванню, особливо коли пісня викликає певні емоції. Такий емоційний зв'язок значно покращує процес запам'ятовування [3].

Також, співаючи разом із виконавцем, ми практикуємо правильну вимову та інтонацію, що допомагає імітувати акцент і тонкощі мови носіїв. Це надзвичайно корисно для тих, хто прагне вдосконалити свою вимову та зробити її якомога більш автентичною.

Крім лінгвістичних переваг, вивчення мови через музику відкриває слухачеві доступ до нового культурного контексту. Тексти пісень часто відображають традиції, цінності та соціальні явища культури тієї країни, чия мова вивчається. Це дозволяє глибше зрозуміти суспільство та культурні особливості, додаючи ще один вимір до навчання.

Музика також сприяє розширенню словникового запасу, адже в текстах часто зустрічаються як повсякденні вислови, так і більш поетичні фрази. Це дозволяє ознайомитися з різними стилями мови і зрозуміти, як вона може змінюватися залежно від контексту. Наприклад, пісні можуть навчати як розмовної лексики, так і більш літературних виразів з використанням метафор і мовних ігор, що підсилює розуміння мовної гнучкості [7].

Не менш важливим пунктом у вивченні іноземних мов за допомогою пісень, є багатий набір граматичних конструкцій, які при постійному повторенні легше запам'ятовуються та потребують менших зусиль для сприйняття роз'яснень викладача.

Навчання за допомогою музики знижує стрес і напругу, оскільки прослуховування улюблених пісень приносить задоволення та розслаблення. Це перетворює навчання на цікаву активність, роблячи його менш формальним і більш інтерактивним. Такий підхід формує позитивний емоційний зв'язок з мовою, що підвищує мотивацію до подальшого навчання [1].

Один із великих плюсів методу навчання через музику – це його гнучкість. Пісні можна слухати будь-де та у будь-який час: під час тренувань, прогулянок або поїздки у транспорті. Це дозволяє інтегрувати вивчення мови у щоденне життя, максимально ефективно використовуючи час. Музика може бути постійним супутником не тільки для розваг, а й у навчаних цілях.

Кожна людина має свій смак та вподобання, і в музиці також. Одні слухають більше поп-музику, інші класичну, а деякі – взагалі меломани та, в залежності від свого настрою і стану душі, обирають кардинально різні напрямлення та тематику пісень.

Дуже поширеною на сьогоднішній день є думка, що важка музика має негативний вплив на психіку людини, тому що, з часом у любителів року підвищується роздратованість, погіршується пам'ять, відбувається руйнування моральних бар'єрів і з'являється схильність до насильства. Проте, за словами деяких науковців, рок-музика має й позитивний вплив на людей. Вона допомагає впоратися з психологічною напругою і тиском, уникнути депресивного стану, посилити розумові здібності. Музика цього стилю, як ніяка інша, здатна допомогти людині позбутися негативних думок. Її дія схожа на класичну – вона дозволяє людині “потонути” в мелодії, дати відпочити мозку. Любителі цих напрямів музики – творчі, поважають себе і впевнені у власних силах, товариські, розкуті, люблять громадську діяльність. Займаючись улюбленою справою в компанії однодумців, вони схильні впасти в азарт. [9]

Для шанувальників важкої музики, ідеальним прикладом такого підходу вивчення німецької мови є прослуховування пісень, відомого на весь світ, гурту “Rammstein”, адже завдяки глибокому, харизматичному та чіткому вокалу Тілля Ліндемманна (що є одним з основних критеріїв відбору пісень для вивчення іноземних мов), вивчення німецької мови стає більш доступним і зрозумілим, тому що їхні тексти багаті на різноманітні граматичні конструкції, ідіоми, цікаві лексичні вирази, що робить їх чудовим інструментом для вивчення іноземної мови.

У цій статті ми розглянемо, як музика гурту “Rammstein” (на прикладі музичних композицій «Frau & Mann», «Ich will», «Amerika» та «Ausländer»), занурюючись у її звучання та зміст, може допомогти покращити свої знання німецької мови.

Пісня «Frau & Mann» насичена великою кількістю прикметників, які поєднані в антонімічні пари, що значно полегшує вивчення нової лексики і водночас розширює словниковий запас, адже вони дуже розповсюджені, а значить одразу будуть в активному словарному запасі. Крім прикметників, в даній пісні можна також зустріти іменники, дієслова та прислівники, які також поєднані по тому ж принципу. Розглянемо перший куплет як приклад:

Schwarz und weiß,	Чорний і білий,
kalt und heiß	холодний і гарячий
Arm und reich,	Бідний і багатий,
hart und weich	твердий і м'який
Kurz und lang,	Короткий і довгий,
dick und schlank	товстий і тонкий
Groß und klein,	Великий і маленький,
grob und fein	грубий і дрібний
<u>Wasser oder Feuer</u> , (іменники)	Вода чи вогонь,
billig oder teuer	дешевий чи дорогий
Dunkel oder hell,	Темний чи світлий,
langsam und schnell	повільний і швидкий
Nass und trocken,	Мокрий і сухий,
<u>knien oder hocken</u> (дієслова)	на колінах чи на кортах (вставати на коліна чи присідати)
<u>Schlafen oder wachen</u> , (дієслова)	Спати чи прокидатись,
<u>weinen oder lachen</u> (дієслова)	плакати чи сміятись

Ця пісня – ідеальний матеріал для накопичення лексичних одиниць, особливо на початковому рівні, адже вона містить дуже багато часто вживаних слів і мало речень, серед яких є прості розповідні або заперечні речення (зі зворотніми дієсловами з відокремлюваними префіксами), але зі зворотнім порядком слів, наприклад:

Gegensätze ziehen sich an – протилежності притягуються

Doch ohne Liebe geht es nicht – але без кохання такого не буває

Також можна зустріти в ній прості та складні речення з модальними дієсловами, які побудовані, як заперечні, наприклад:

Ich kann nicht liegen, wenn ich steh' – я не можу лежати, коли я стою

Kann nicht stehen, wenn ich geh' – не можу стояти, коли я йду

Kann nicht schlafen, wenn ich esse – не можу спати, коли їм

Kann dich nicht vergessen – не можу тебе забути

Вивчати дану пісню можна, використовуючи додатково відповідні картинки для кожного слова, адже візуальна пам'ять також допомагає краще запам'ятовувати різну інформацію. Уже є такі відео, де поєднується текст із необхідними зображеннями, які потім видозмінюючи можна використовувати також для перевірки себе або в навчальних цілях, наприклад, показуючи якесь зображення потрібно назвати його німецькою мовою та додати відповідний антонім, або заповнити пропуски в тексті пісні, де може бути пропущений навіть цілий рядок. Розклавши всі картинки в правильному порядку, також можна співати пісню караоке, але без слів-підказок.

Так як дана пісня містить велику кількість слів, то краще розбити її на куплети, а кому важко, то ще на менші частини і вчити лексику, додатково використовуючи контекст, певні граматичні конструкції та складаючи самостійно різні речення, спираючись на вивчений матеріал або розбираючи нові правила. Так, на прикладі першого куплету, можна будувати або перекладати такі речення, як:

Der/Mein Hund ist schwarz und weiß.

Meine Oma ist arm und ich bin reich.

Ist dein Auto billig oder teuer?

Fährst du langsam oder schnell?

Das Lineal kann kurz und lang sein.

Seine Tochter weint nicht sehr oft.

Wir lachen sehr laut.

Wie lange schläfst du am Wochenende?

Heute ist das Wasser sehr kalt.

Es ist kalt im Winter.

Як видно з наведених прикладів, можна тренувати побудову простих і складних, стверджувальних, заперечних та питальних речень і порядок слів у них; вживання артиклів, особових та присвійних займенників; відмінювання слабких, сильних та модальних дієслів та ін.; різні лексичні теми, які дозволяють повторювати дані слова і активно користуватися ними окремо або антонімічними парами. Все залежить від поставлених цілей та теми заняття або настрою щось вивчити, закріпити чи повторити.

Модальні дієслова дуже часто можна зустріти у текстах даного гурту. Нагадаємо, що у німецькому реченні модальні дієслова відмінюються і займають друге місце (якщо питальне речення, то перше), а основне дієслово залишається в інфінітивній формі, але ставиться в кінець речення. Пісня «Ich will» допоможе вивчити декілька форм модальних дієслів *wollen* (з особовими займенниками *ich* та *wir*) і *können* (з особовим займенником *ihr*), а також деякі особові займенники у називному, давальному та знахідному відмінках. Дана пісня містить прості та складні стверджувальні речення, а також питальні та заперечні, тому теж можна добре запам'ятати порядок слів у різних реченнях. Наведемо приклади таких речень:

1) прості стверджувальні речення з модальними дієсловами:

Ich will eure Blicke spüren – я хочу/бажаю ловити/відчувати ваші погляди

Ich will jeden Herzschlag kontrollieren – я бажаю контролювати кожен удар серця

Ich will eure Stimmen hören – я хочу чути ваші голоси

Ich will die Ruhe stören – я хочу порушити спокій

Ich will eure Phantasie – я хочу вашу фантазію

Ich will eure Energie – я хочу вашу енергію

Ich will eure Hände sehen – я хочу бачити ваші руки

Ich will in Beifall untergehen – я хочу потонути в оплесках

Wir wollen eure Hände sehen – ми хочемо бачити ваші руки

Wir wollen in Beifall untergehen – ми хочемо потонути в оплесках

2) питальні речення з модальними дієсловами:

Könnt ihr mich hören? – Ви можете мене чути?

Könnt ihr mich sehen? – Ви можете мене бачити?

Könnt ihr mich fühlen? – Ви можете мене відчувати?

3) питальні речення без питального слова:

Seht ihr mich? – Ви бачите мене?

Versteht ihr mich? – Ви розумієте мене?

Fühlt ihr mich? – Ви відчуваєте мене?

Hört ihr mich? – Ви чуєте мене?

4) прості стверджувальні (с) та заперечні (з) речення з особовими займенниками у називному та знахідному відмінках:

Wir hören dich (с) – ми чуємо тебе

Wir sehen dich (с) – ми бачимо тебе

Wir fühlen dich (с) – ми відчуваємо тебе

Ich versteh euch nicht (з) – я не розумію вас

5) складнопідрядні речення:

Ich will, dass ihr mir vertraut – Я хочу, щоб ви мені довіряли

Ich will, dass ihr mir glaubt – Я хочу, щоб ви мені вірили

Ich will, dass ihr mich gut seht – Я хочу, щоб ви мене добре бачили

Ich will, dass ihr mich versteht – Я хочу, щоб ви мене розуміли

Wir wollen, dass ihr uns vertraut – Ми хочемо, щоб ви нам довіряли

Wir wollen, dass ihr uns alles glaubt – Ми хочемо, щоб ви вірили кожному нашому слову

Складнопідрядні речення набувають широкого вжитку у піснях групи “Rammstein”. Особливо важливу роль відіграють підрядні сполучники, які розбивають речення на

“Hauptsatz” – головну частину та “Nebensatz” – підрядну частину. Після сполучника потрібно переставити дієслово на останнє місце в підрядній частині речення та відокремити обидві частини комою. Як видно з наведених прикладів вище, текст пісні «Ich will» розкриває тему використання підрядного сполучника "dass" (що/щоб), який бере участь в утворенні підметових підрядних речень (Subjektsätze), підрядних додаткових реченнях (Objektsätze), означальних підрядних реченнях (Attributsätze) або підрядних реченнях способу дії (Modalsätze), які окрім dass мають і багато інших сполучних слів, наприклад, відносні займенники (der, die, das, welcher, welche, welches) або відносні питальні слова (wer, was, wann, wo, wohin та ін.).

Розбираючи пісню «Amerika», як раз можна побачити вище перераховані підрядні речення, наприклад:

- a) *Und wer nicht tanzen will am Schluss – I хто не хоче танцювати в кінці*
Weiß noch nicht, dass er tanzen muss – Ще не знає, що він танцювати має
- b) *Lasst euch ein wenig kontrollieren – Дозвольте вас трохи проконтролювати*
Ich zeige euch, wie es richtig geht – Я покажу вам, як це правильно робити
- c) *Ich kenne Schritte, die sehr nützen – Я знаю кроки, які є дійсно корисні*

Ця пісня трохи складніша від попередніх, адже містить в собі й текст англійською мовою (наприклад: *We're all living in Amerika; This is not a love song; I don't sing my mother tongue; No, this is not a love song*), тому хто її не вивчав, буде в два рази важче.

Також в ній зустрічається майбутній час Futur I, який використовується для опису подій, що відбудуться в майбутньому і його легко можна впізнати у реченні за схемою “особова форма дієслова werden + інфінітив”. Прикладом послугують наступні рядки:

- Und werde euch vor Fehltritt schützen – Я захищу вас від помилок;*
- Ich werde euch die Richtung zeigen – Я покажу вам напрямок.*

Теперішній час Präsens, зі схемою “іменник + дієслово із відповідним до особи закінченням”, можна продемонструвати наступними прикладами з цієї ж пісні:

– речення з прямим порядком слів:

- Wir bilden einen lieben Reigen – Ми формуємо чудовий хоровод*
- Die Freiheit spielt auf allen Geigen – Свобода грає на всіх скрипках*
- Musik kommt aus dem Weißen Haus – Музика лине з Білого дому*

– речення зі зворотним порядком слів:

- Und vor Paris steht Micky Maus – А перед Парижем стоїть Міккі Маус*
- Nach Afrika kommt Santa Claus – Санта Клаус приїжджає до Африки*

Аналізуючи пісню «Ausländer» також можна побачити багато прикладів вживання

Präsens:

1) в простих стверджувальних реченнях:

- Ich reise viel, ich reise gern – я багато подорожую, я люблю подорожувати*
- Fern und nah und nah und fern – і далеко, і близько, і близько, і далеко*
- Ich bin zu Hause überall – я всюди вдома*
- Ich mache es gern jedem recht – я із задоволенням вгоджаю всім*
- Ich bin Ausländer – я – іноземець*

2) в простих заперечних реченнях:

- Ja, mein Sprachschatz ist nicht schlecht – так, мій словниковий запас непоганий*
- Ich bin kein Mann für eine Nacht – я не чоловік на одну ніч*

3) в складних стверджувальних реченнях:

- Ich bleibe höchstens ein, zwei Stunden – я залишаюсь, зазвичай, на годину, дві*
- Bevor die Sonne wieder lacht – до того, як сонце засміється знову*

Більш важка частина пісні містить складні речення, минулий час Perfekt, неозначено-особовий займенник man, модальні дієслова, різні прийменники та прикметники, а також скорочення або пропуск слів, що теж інколи додає певних труднощів. Продемонструємо це наступними прикладами із пісні:

Andere Länder, andere Zungen – інші країни, інші мови
*So **hab** ich mich schon früh **gezwungen** – так рано змусив себе прийняти*
Dem Missverständnis zum Verdruss – таке неприємне непорозуміння
*Dass **man** Sprachen lernen **muss** – що треба вивчати мови*
Und wenn die Sonne untergeht – і коли сонце сідає
*Und **man** vor Ausländerinnen steht – а ти стоїш перед іноземкою*
*Ist es von Vorteil, **wenn man** dann – буде непогано, якщо тоді*
*Sich verständlich machen **kann** – ти зможеш щось їй пояснити*

Сюди також можна віднести і декілька складних рядків з першої частини пісні, а саме:

***Ein scharfes Schwert im Wortgefecht** – це гострий меч у словесній битві*
***Mit dem anderen Geschlecht** – з протилежною статтю*
***Bin ich doch schon längst verschwunden** – мене вже й слід простине*
Und ziehe weiter meine Runden – і я продовжу свої походеньки

***Meine Sprache: International** – моя мова – міжнародна*

Як і в пісні «Amerika», музична композиція «Ausländer» також демонструє вживання різних іноземних мов, зокрема французької (*Mi amor, mon chéri; mon amour; c'est, c'est, c'est la vie*), італійської (*Ciao, ragazza*) та англійської (*take a chance on me; come on, baby*).

Якщо уважно розбирати кожну пісню, то можна прослідкувати наявність багатьох граматичних тем, але буває так, що в деяких із них використовується більше якась конкретна тема, яку можна добре розібрати та відпрацювати. В одних піснях можна помітити наявність великої кількості вживання заперечення, в інших прийменників чи вживання минулого часу або модальних дієслів. Також за допомогою пісень можна розбирати порядок слів у реченнях, вивчати нову лексику та іноземну мову в цілому.

Використання методики вивчення німецької мови під час прослуховування пісень та запровадження її у навчальних закладах може стати ефективним підходом до вивчення іноземної мови [4]. Важливо ретельно обирати пісні з чіткою вимовою та відповідним рівнем складності для учнів. Замість випадкових треків із радіо чи популярних хітів на платформах на кшталт “ТікТок”, краще зупинитися на тих композиціях, які викликають інтерес та бажання слухати їх знову і знову.

Перед прослуховуванням пісні учням варто надати її текст і разом розібрати граматичні правила та конструкції, нові слова та вирази, пояснити їх значення, а також зробити переклад пісні або окремих фраз. Під час слухання пісні можна скласти список нової лексики, записавши значення слів німецькою або рідною мовою та приклади їх використання в контексті. Такі списки варто повторювати і практикувати, адже це ефективний спосіб збільшити свій словниковий запас та закріпити нові знання.

Після цього кілька разів прослухайте пісню разом із учнями, звертаючи увагу на вимову, інтонацію та мелодію. Заохочуйте підспівувати, що не лише покращить вимову, а й сприятиме кращому запам’ятовуванню нових слів. Коли пісня здається зрозумілішою, можна перейти до прослуховування без тексту – цей етап допоможе учням відчувати музику повністю та насолоджуватися нею без додаткових матеріалів.

Для закріплення отриманих знань можна виконувати різні вправи:

- відпрацювати навички читання та німецької вимови;
- перекладати рядки пісні;
- заповнювати пропуски у тексті;
- складати речення з новими словами та граматичними структурами;
- взяти декілька пісень та знаходити в них вивчені граматичні теми (наприклад: речення з модальними дієсловами; з неозначено-особовим займенником *man*; речення у *Präsens*, *Perfekt* чи *Präteritum*; прості або складні / стверджувальні, питальні або заперечні речення і т.д.);

– співати караоке, влаштувавши конкурс на кращого виконавця серед студентів (можна в двох номінаціях: більш легка – з використанням тексту-підказки або складний рівень – вивчивши пісню напам'ять) та ін.

Додатково можна влаштувати дослідження культурного контексту композиції; обговорення її значення, історії та виконавця. Також можна зробити власний переклад тексту пісні та знайти інші варіанти, зроблені перекладачами, і порівняти / розібрати їх (адже можуть бути використані певні перекладацькі трансформації або видозміни від самого перекладача для кращої рими) та обрати найкращий варіант перекладу. Продемонструємо нижче деякі речення із пісень нашого дослідження та варіанти їх перекладу:

<i>Ich will eure Blicke spüren</i>	<i>я хочу відчувати ваші погляди</i>	<i>я бажаю ловити ваші погляди</i>
<i>Ich will die Ruhe stören</i>	<i>я хочу порушити спокій</i>	<i>я бажаю порушити тишу</i>
<i>Ich will in Beifall untergehen</i>	<i>- я хочу потонути в оплесках</i>	<i>я бажаю потонути у аплодуваннях</i>
<i>Könnst ihr mich hören?</i>	<i>Ви мене чуєте?</i>	<i>Ви можете мене чути?</i>
<i>Seht ihr mich?</i>	<i>Чи бачите ви мене?</i>	<i>Ви бачите мене?</i>
<i>Ich will, dass ihr mir vertraut</i>	<i>я хочу, щоб ви мені довіряли</i>	<i>я бажаю, аби ви мені довіряли</i>
<i>Ich bin zu Hause überall</i>	<i>мій дім - повсюди</i>	<i>я всюди вдома</i>
<i>Bin ich doch schon längst verschwunden</i>	<i>мене вже й слід простине</i>	<i>я вже давно зник</i>
<i>Bevor die Sonne wieder lacht</i>	<i>до того, як сонце засміється знову</i>	<i>до моменту, як сонце знову засміється (засяє)</i>
<i>Dem Missverständnis zum Verdruss</i>	<i>таке неприємне непорозуміння</i>	<i>до прикрасі непорозуміння</i>
<i>Und man vor Ausländerinnen steht</i>	<i>а ти стоїш перед іноземкою</i>	<i>ї/а стоять перед іноземками</i>
<i>Musik kommt aus dem Weißen Haus</i>	<i>музика доноситься з Білого дому</i>	<i>музика лине з Білого дому</i>

Подібні завдання сприяють глибшому розумінню німецької мови та культури в цілому. Таким чином, пісня стає не лише засобом вивчення лексики та граматики, а й інструментом для занурення у мову та культуру Німеччини. [2; 8; 10]

Попри всі переваги, прослуховування музики, як метод вивчення іноземної мови, має і низку труднощів та недоліків, які також варто враховувати.

Однією з головних проблем є те, що у піснях часто використовуються неформальні й розмовні форми мови, які можуть не відповідати стандартним граматичним правилам. Це особливо важливо для тих, хто лише починає вивчати мову, адже неправильне розуміння граматики у піснях може призвести до плутанини. Прикладом може слугувати пісня «Ausländer», в якій є речення: *Du kommen mit, ich dir machen gut*, яке перекладається дослівно, як *ти йти зі мною, я тобі робити добре*, але одразу видно помилки у вживанні дієслів та порядку слів (по правилам має бути: *du kommst mit, ich mache dir gut* – *ти підеш зі мною, я зроблю тобі добре*).

Також, добре відомо, що в піснях можуть допускатися помилки заради рими або зручної побудови речення, а інколи це може бути взагалі такий особистий стиль.

Пісня «Du hast» може послугувати прикладом, де є гра слів між фразами "Du hast" (ти маєш – від дієслова haben) і "Du hasst" (ти ненавидиш – від дієслова hassen).

Також дуже часто плутають слова “Man” (неозначено-особовий займенник, який стосується не якоїсь певної людини, а невизначеної особи, групи осіб або взагалі сукупності всіх людей) та “Mann” (означає одну особу чоловічої статі – чоловік).

Ще однією проблемою є складність розуміння через вокалізацію та скорочення слів і речень. Виконавці часто змінюють вимову слів, щоб адаптувати їх під мелодію або ритм, що може ускладнити процес слухання та запам'ятовування. Інтонція, темп виконання й акцент співака можуть спотворювати звучання слів, що стає серйозним бар'єром для новачків. Люди, які тільки починають вивчати мову, можуть мати труднощі з тим, щоб чітко зрозуміти слова та фрази через музичне оформлення. Крім того, пісня побудована на коротких, уривчастих реченнях, що підсилює емоційне напруження, але не підходить для формального мовного вивчення.

Не слід також забувати, що є пісні з більш повільним темпом, легкими граматичними структурами, багаторазовими повторами деяких речень, або й цілих куплетів, що значно зменшує обсяг обробки інформації, полегшує вивчення та сприяє швидкому запам'ятовуванню, у порівнянні з довгими текстами, в яких намішано багато різних граматичних правил, купа лексики, мало повторів, а темп дуже швидкий.

Лексика у піснях може бути також часто обмежена і спрямована на передачу певного емоційного настрою або ритмічної відповідності. Це означає, що пісні не завжди дають змогу охопити широкий спектр лексичних тем, і через це вивчення мови може стати однобічним. Багато слів і фраз можуть бути рідко вживаними у звичайному мовленні, а самі пісні зазвичай стосуються одних і тих самих тем, як от кохання, розлука, почуття, що обмежує тематику лексики. [7]

До того ж, у текстах пісень часто використовуються культурні контексти, сленг або історичні відомості, які можуть бути складними для розуміння без знання культурних особливостей мови. Навіть точний переклад тексту не завжди передає всіх нюансів, які є зрозумілими тільки для носіїв мови. Розглянемо фразу “*Wer hat Angst vom schwarzen Mann?*” (з пісні «Angst») – це німецький вираз, який сьогодні вже не використовується. “Schwarzer Mann” у цьому контексті означає не темношкірого чоловіка, а чуму. Це гра в м'яча і фразу “Хто боїться чорного чоловіка?” виголошує гравець, який ловить м'яч, переслідуючи інших гравців. Однак “Rammstein” використовує її в контексті ксенофобії та расизму і різко критикує її.

Також, у деяких піснях використовуються фрази, що або напряму відносяться до ідіом та крилатих виразів, або вживаються видозміненими, наприклад:

– “*Wer hoch steigt, der wird tief fallen*” (пісня «Deutschland») - *Хто піднімається високо, той падає низько;*

– також у пісні «Deutschland»: “*Deutschland, Deutschland über allen*” (що є карикатурою на рядок із гімну Третього Рейху “*Deutschland, Deutschland über alles*”) – *Німеччина, Німеччина над усіма* (в рядку із гімну закладено сенс: “Німеччина, Німеччина понад усе”);

– у пісні «Tattoo»: “*Wer schön sein muss, der will auch leiden*” (у порів'янні із оригінальним відповідником “*Wer schön sein will, muss leiden*”) – *Хто має бути красивим, той також хоче страждати* (в оригіналі – “Хто хоче бути красивим, мусить страждати”);

– у пісні «Rosenrot»: “*Tiefe Wasser sind nicht still*” (також існує оригінальний відповідник “*Stille Wasser sind tief*”) – *Глибокі води не спокійні* (оригінал звучить як: “Спокійні води – глибокі”).

На завершення аналізу треба сказати, що пісні гурту «Rammstein» можуть бути дуже специфічними і не всі, можливо, підходять для вивчення німецької мови, тому, на їх основі, ми навели приклади, як можна працювати з текстами пісень, як їх розбирати та які завдання виконувати для закріплення лексики, а далі все залежить від різних чинників, які допоможуть обрати свій матеріал для роботи при вивченні будь-якої іноземної мови, адже пісні є на різних мовах та будь-якого направлення, темпу і рівня складності.

Висновки. Підсумовуючи все, ми дійшли висновку, що вивчення німецької мови під час прослуховування пісень, може стати мотивуючим і захоплюючим досвідом, що допомагає поєднувати вивчення мови з культурними відкриттями та емоційним задоволенням.

Тексти пісень можуть бути складними для абсолютних початківців через використання неформальних й розмовних форм мови, сильну вокалізацію та культурних контекстів. Проте, для студентів із базовими знаннями німецької мови, цей метод є чудовим інструментом для вдосконалення мовних навичок і занурення у німецькомовний простір.

Використання пісенного матеріалу може підвищити активність учнів, зробити заняття більш захоплюючими, цікавими і незабутніми, оскільки внесе живий струмінь у хід уроку, створюючи ефект новизни, та допоможе оволодіти програмним лексико-граматичним матеріалом навчального курсу легко і швидко [4].

Будь-який матеріал на пісенній основі запам'ятовується міцніше і відкладається у довгостроковій пам'яті учнів. Красива мелодія – це дуже яскраве явище для нашої свідомості. Якщо пісня нам подобається, ми вслухаємося в неї і слова запам'ятовуються без особливих зусиль через кілька прослуховувань, а це один із найпростіших та найефективніших способів розвивати навички аудіювання та розширити свій словниковий запас, тому розібравшись як працювати з піснями, можна вивчати іноземну мову додатково та самостійно, підбираючи композиції на свій смак та отримуючи при цьому задоволення і сприятливий вплив на мотиваційну сферу до навчання.

Список літератури:

1. Білоус Г. Г. Пісні як мотивація для вивчення іноземної мови. *Освітній інтернет-навігатор: науково-методичний інтернет-журнал*. URL: <https://oin.in.ua/pisni-yak-motyvatsiya-dlya-vyvchennya-inozemnoyi-movy/>
2. Єліна Н. К., Мельничук Т. С., Клименко Л. А. Використання пісенного матеріалу на уроках іноземної мови / за редакцією Ю. М. Несіна. Херсон: КВНЗ «Херсонська академія неперервної освіти», 2016. 50 с. URL: <https://vseosvita.ua/library/embed/0100anxs-c0bc.docx.html>
3. Капітан Т. А. Роль пісні в процесі навчання англійської мови. *Наукові записки. Серія: Педагогічні науки*. Випуск 172. 2018. С. 236–239. URL: <https://cusu.edu.ua/images/download-files/naukovi-zapysky/172/53.pdf>
4. Карпенко Г. М. Музичний спосіб вивчення англійської мови як інноваційний метод посилення комунікативної компетентності. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського*. Том 31 (70). № 2. Ч. 2. 2020. С. 103–107 URL: https://www.philol.vernadskyjournals.in.ua/journals/2020/2_2020/part_2/20.pdf
5. Кочан І. Методика професора Г. Лозанова у вивченні української мови як іноземної. *Теорія і практика викладання української мови як іноземної*. Вип. 11. 2015. С. 3–9. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Timvum_2015_11_3
6. Машталір В. В. Навчання аудіюванню на матеріалі пісень та аудіотекстів в англійській мові. 2016. URL: http://kulchinki.blogspot.com/p/blog-page_19.html
7. Переваги та недоліки вивчення англійської за піснями. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-lingvainform/2445735-perevagi-ta-nedoliki-vivcenna-anglijskoi-za-pisnami.html>
8. Сабітова А., Скіцько І. Використання музики як метод вивчення іноземних мов. *Подолання мовних та комунікативних бар'єрів: освіта, наука, культура : зб. наук. праць.. К. : НАУ, 2019. С. 480–482. URL: <https://er.nau.edu.ua/handle/NAU/40924>*
9. Шевченко А. Як музика, яку ми слухаємо, впливає на нас? URL: <https://cikavosti.com/yak-muzika-yaku-mi-sluhayemo-vplivaye-na-nas/>
10. Як вивчати англійську мову за допомогою пісень. URL: <https://englishprime.ua/uk/uchit-anglijskij-po-pesnyam/>
11. Weinberger N. M. Music And The Brain. 2006. URL: <https://www.scientificamerican.com/article/music-and-the-brain-2006-09/>

References:

1. Bilous, H. H. *Pisni yak motyvatsiia dlia vyvchennia inozemnoi movy* [Songs as motivation for learning a foreign language]. *Osvitnii internet-navihator: naukovometodychnyi internet-zhurnal* [Educational Internet Navigator: a scientific and methodological online journal] Available at: <https://oin.in.ua/pisni-yak-motyvatsiya-dlya-vyvchennya-inozemnoyi-movy/>
2. Yelina, N. K., Melnychuk, T. S. & Klymenko, L. A. (2016). *Vykorystannia pisennoho materialu na urokakh inozemnoi movy* [The use of song material in foreign language lessons]. Kherson, Kherson Academy of Continuing Education Publ., 50 p. Available at: <https://vseosvita.ua/library/embed/0100anxs-c0bc.docx.html>
3. Kapitan, T. A. (2018). *Rol pisni v protsesi navchannia anhliiskoi movy* [The role of song in the process of learning English]. *Naukovi zapysky. Seriya: Pedagogichni nauky* [Scientific notes. Series: Pedagogical Sciences.], issue 172, pp. 236–239 Available at: <https://cusu.edu.ua/images/download-files/naukovi-zapysky/172/53.pdf>
4. Karpenko, H. M. (2020). *Muzychnyi sposib vyvchennia anhliiskoi movy yak innovatsiinyi metod posylennia komunikatyvnoi kompetentnosti* [A musical way of learning English as an innovative method of strengthening communicative competence]. *Vcheni zapysky TNU imeni V. I. Vernadskoho* [Scientific notes of V. I. Vernadsky Taurida National University], vol. 31 (70), no. 2, P. 2, pp. 103–107 Available at: https://www.philol.vernadskyjournals.in.ua/journals/2020/2_2020/part_2/20.pdf
5. Kochan, I. (2015). *Metodyka profesora H. Lozanova u vyvchenni ukrainskoi movy yak inozemnoi* [The methodology of Professor G. Lozanova in the study of the Ukrainian language as a foreign language]. *Teoriia i praktyka vykladannia ukrainskoi movy yak inozemnoi* [Theory and practice of teaching Ukrainian as a foreign language], issue 11, pp. 3–9 Available at: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Timvum_2015_11_3
6. Mashtalir, V. V. (2016). *Navchannia audiiuvanniu na materialy pisen ta audiotekstiv v anhliiskii movi* [Teaching listening on the material of songs and audio texts in English] Available at: http://kulchinki.blogspot.com/p/blog-page_19.html
7. *Perevahy ta nedoliky vyvchennia anhliiskoi za pisniamy* [Perevahy ta nedoliky vyvchennia anhliiskoi za pisniamy] Available at: <https://www.ukrinform.ua/rubric-lingvainform/2445735-perevagi-ta-nedoliki-vivcenna-anglijskoi-za-pisnami.html>
8. Sabitova, A. & Skitsko, I. (2019). *Vykorystannia muzyky yak metod vyvchennia inozemnykh mov* [Using music as a method of learning foreign languages.]. *Podolannia movnykh ta komunikatyvnykh barieriv: osvita, nauka, kultura : zb. nauk. prats* [Overcoming language and communication barriers: education, science, culture : a collection of scientific papers]. Kyiv, NAU Publ., pp. 480–482 Available at: <https://er.nau.edu.ua/handle/NAU/40924>
9. Shevchenko, A. *Yak muzyka, yaku my slukhaiemo, vplyvaie na nas?* [How does the music we listen to affect us?] Available at: <https://cikavosti.com/yak-muzika-yaku-mi-sluhayemo-vplyvayena-nas/>
10. *Yak vyvchaty anhliisku movu za dopomohoiu pisen* [How to learn English using songs] Available at: <https://englishprime.ua/uk/uchit-anglijskij-po-pesnyam/>
11. Weinberger, N. M. (2006). *Music And The Brain*. Available at: <https://www.scientificamerican.com/article/music-and-the-brain-2006-09/>

Objective. *The objective of the article is to find out how music affects human emotions and memory in combination with foreign language learning; to identify the advantages and disadvantages of using songs in the educational process; to consider possible ways to use the German language learning methodology while listening to songs and to propose an algorithm for working with song material and examples of tasks to consolidate the acquired knowledge.*

Methods. *The main scientific results are obtained applying such research methods as theoretical and comparative analysis of psychological and pedagogical literature, generalization of best practices and observation.*

Results. *Music has a unique ability to influence our emotions and memory, as it reduces stress and tension, turns learning into an interesting activity, and makes it more interactive. This approach creates a positive emotional connection with the language, which increases motivation for further learning.*

Learning a foreign language through music offers numerous advantages that make the process not only effective but also enjoyable. These include: developing listening comprehension and practicing correct pronunciation and intonation skills; emotional connection with the material combined with repeated repetition, which helps you memorise new words, word combinations and grammatical structures more easily and quickly; and expanding your vocabulary.

Despite all the advantages, listening to music as a method of learning a foreign language has a number of difficulties and disadvantages, including the use of informal and colloquial forms of language; the presence of cultural contexts, slang or historical information; limited vocabulary; difficulty of understanding due to vocalisation and abbreviations of words and sentences; changes in pronunciation of words; intonation, tempo and accent of the singer.

The introduction of songs into the structure of the learning process allows you to combine the conscious and unconscious process of language acquisition, thus using an integrated type of learning. The authors offer an algorithm for working with song material when learning German and examples of tasks to develop these skills.

Key words: *audio-lingual method, foreign language, music, learning, German songs.*